

Eenheid Noord Nederland

Algemeen draaiboek

Gevolgen Gaswinning

Versie 1.4
20 maart 2014

Versiebeheer

Versie

1.0	18 februari 2014
1.1	25 februari 2014
1.2	19 maart 2014
1.3	19 maart 2014
Huidige versie	
1.4	20 maart 2014

Inhoudsopgave

Inleiding / leeswijzer	4
Hoofdstuk 1. Toestand	5
A. Algemeen	5
1. Maatschappelijke oriëntatie en achtergrond	5
2. Feitelijke situatie	5
3. Doelstelling en algemene uitgangspunten overheidsoptreden	6
4. Verantwoordelijkheden	8
Hoofdstuk 2. Opdracht	9
Hoofdstuk 3. Uitvoering	10
A. Algemeen	10
1. Vakdeskundige ondersteuning	12
2. Locatie	12
B. Werking	12
1. Tolerantiegrenzen	13
2. Uitgangspunten optreden	14
3. Bejegeningsprofiel	14
4. Briefing	15
5. Geweldsbepalingen	15
6. Lange wapenstok	15
7. De afsluiting	15

©2014 Politie, all rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleevoudigd, op geautomatiseerde wijze opgeslagen of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Politie.

1. Interne communicatie	16
2. Externe communicatie	17
Hoofdstuk 4. Verzorging	19
Hoofdstuk 5. Bevelvoering/verbindingen	20

Inleiding

Leeswijzer

Het draalboek is opgebouwd volgens het beproefde en binnen de Nederlandse Politie gestandaardiseerde 5 paragrafenmodel, bestaande uit de hoofdstukken:

1. toestand
2. opdracht
3. uitvoering
4. verzorging
5. bevelvoering en verbindingen

Hoofdstuk 1 In hoofdstuk 1 zijn de algemene toestand, de feltelijke situatie, de doelstelling en de beleidsuitgangspunten van het overheidsoptreden beschreven.

Hoofdstuk 2 De opdracht voor de SGBO is beschreven in Hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 3 De taken van de SGBO, de tolerantiegrenzen, geweldsbepalingen en communicatie zijn beschreven in hoofdstuk 3.

Hoofdstuk 4 Dit deel bevat de logistieke processen.

Hoofdstuk 5 Voor een goede waarborging van de juiste sturing en coördinatie op zowel monodisciplinair als multidisciplinair niveau indien het evenement overgaat in een grootschalig incident, dan wel calamiteit, is het van belang dat alle disciplines kennis dragen van elkaar bevels- en verbindinglijnen.

Hoofdstuk 1 Toestand

A. Algemeen:

1. Maatschappelijke oriëntatie en achtergrond

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) wint aardgas, onder andere uit het Groningenveld. De gaswinning veroorzaakt ongeveer 60 aardbevingen per jaar. Tot 1986 kwamen er in Noord-Nederland geen aardbevingen voor. Aardbevingen en bodemdaling als gevolg van gaswinning hebben geleid tot schade aan gebouwen in dit gebied. Zowel bovengronds als onder de grond. Maar ook de infrastructuur heeft te lijden onder de gaswinning. Spoorlijnen verzakken, leidingen waaronder gasleidingen kunnen lek raken en mogelijk voor ontploffingen zorgen. Daarnaast zorgt de dreiging van nieuwe bevingen voor waardedaling van woningen en gevoelens van onveiligheid. Op 16 augustus 2012 was er in Loppersum een aardbeving van 3,6 op de schaal van Richter. Deze duurde langer en was sterker dan voorgaande bevingen. Onderzoek laat zien dat in de toekomst sterkere aardbevingen mogelijk zijn. Dit soort aardbevingen kan leiden tot grotere schades en mogelijk gewonden. Er is naast de schade aan gebouwen sprake van waardedaling van onroerend goed, imagoschade voor het gebied en psychologische "schade" bij de bewoners. Na de aardbevingen zijn duizenden schadeclaims ingediend bij de NAM. De schadeafhandeling en vergoeding van de schade leidt tot meningsverschillen tussen eigenaren van gebouwen aan de ene kant en de overheid en de NAM aan de andere kant. De gaswinning gaat door, meer aardbevingen worden verwacht en de schade wordt niet volledig vergoed. Er zijn woningen ontruimd wegens mogelijk instortingsgevaar. Tengevolge hiervan is er in toenemende mate sprake van maatschappelijke onrust. Burgers gaan zich onder andere via de sociale media groeperen. Men sluit zich aan bij één of meer actiegroepen die ieder met zijn eigen doel en methode een vuist wil maken tegen de overheid en de NAM. Door het Staatstoezicht op de Mijnen (StoM) wordt aangegeven dat de gaswinning uit het Groningenveld beperkt dient te worden om ernstige bevingen te voorkomen. De aardbevingen in en rond het gasveld van Groningen krijgen in de regionale en landelijke media veel aandacht. De maatschappelijke onrust in het gebied neemt toe en dit wordt nog eens versterkt door de economische situatie in Noordoost Groningen. Een aantal grote bedrijven heeft zijn deuren gesloten waardoor veel mensen werkloos zijn geworden. Dit zijn voor een deel ook inwoners uit het aardbevingsgebied.

Geen baan meer hebben, weinig zicht hebben op ander of nieuw werk (in dit gebied) en onverkoopbare huizen leiden tot immobiliteit en inflexibiliteit van de bewoners in dit gebied.

Bewoners in dit gebied kunnen geen kant op en ervaren dit als steeds meer met de rug tegen de muur staan. Dit wordt nog eens versterkt door het gevoel dat ze in de steek worden gelaten door de landelijke overheid.

2. Feltelijke situatie

Alle bovengenoemde punten leiden op dit moment tot grotere maatschappelijke onrust in de Groningse samenleving. In algemene zin wordt gesteld dat de Groninger zijn gevoelens niet snel uit tot dat een bepaalde grens wordt bereikt. Op dit moment wordt geconstateerd en gesignaleerd dat de Groningers in dat gebied zich steeds meer laten horen en hun gevoelens van onvrede uiten.

Dit heeft geresulteerd in de oprichting van diverse actiegroepen. De volgende actiegroepen en belangenorganisaties zijn op dit moment bekend:

- Groninger Bodembeweging (GBB)
- Schokkend Groningen
- Loeske
- Stichting Waardedaling door Aardbevingen Groningen (Stichting WAG)
- Vereniging Eigen Huis (VEH)
- Samenwerking Mijnbouwschade
- Co2ntramline
- Stichting Compensatie Bodemdaling Gaswinning
- Gelegenheidsgroepen
- Groningers in actie
- GroeneFront!

Er vinden op dit moment diverse bijeenkomsten plaats met betrekking tot de gaswinning, de aardbevingen en de dreigende sluitingen van bedrijven. Ook zijn er diverse protestacties zowel gepland als ongepland. Daarnaast wordt geconstateerd dat vertegenwoordigers uit de landelijke politiek het gebied bezoeken. Het bovengenoemde krijgt veel aandacht in zowel de lokale als landelijke media. Dit geldt ook voor de sociale media, zoals Facebook en Twitter. Via deze digitale platforms uiten mensen hun gevoelens en worden mensen uitgenodigd om zich te mobiliseren.

Ten behoeve van een uniforme en geïntegreerde voorbereiding en preparatie, de coördinatie en afstemming van te nemen politieke maatregelen en de sturing op mogelijk te verwachten (grote) incidenten, is in de Eenheid Noord Nederland (ENN) een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGB) ingesteld. De organisatievorm van een SGB waarborgt de focus en scherpheid van de politie op de ontwikkelingen rondom het gaswinningsdebat, en zorgt ervoor dat de politie hier snel op kan inspelen. De SGB is dienstbaar aan de lokale chefs van de betrokken basisteams: deze chefs blijven het primaire aanspreekpunt voor de burgemeesters en zorgen ervoor dat het bevoegd gezag goed in positie is.

Dit algemeen draalboek bevat de overkoepelende afspraken en organisatievorm inzake de SGB gaswinning. Mochten ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, dan kunnen specifieke draalboeken worden gemaakt voor bijvoorbeeld aangekondigde acties of bezoeken. Deze draalboeken gaan dan uit van scenarioanalyses op basis van de dan beschikbare informatie.

De SGB is continu in bedrijf. In periodes waarin geen directe dreigende acties of omstandigheden zijn te verwachten, richt de SGB zich in belangrijke mate op analyse van de geplande acties en brengt risico objecten/subjecten in kaart. Bij elke geplande actie stemt de basisteamchef met de burgemeester en de officier van justitie van de lokale gezagsdriehoek af welke maatregel(en) kunnen worden voorbereid.

De kaders waarbinnen de politie optreedt, worden bepaald in de lokale gezagsdriehoeken. De politie-interne organisatievorm SGB doet daar geen afbreuk aan. De problematiek is gemeenteverstijgend en daarom is in dit draalboek de doelstelling van het overheidsoptreden, de algemene beleidsuitgangspunten, de tolerantiegrenzen en een bejegeningprofiel opgenomen voor het hele gebied waarin de SGB actief kan zijn. Indien lokale gezagsdriehoeken lokale accenten willen aanbrengen, zullen deze in een volgende versie van het draalboek worden opgenomen. Op basis van nieuwe ontwikkelingen, of in het kader van specifieke acties, wordt met het bevoegd gezag afgestemd of deze aanleiding geven tot wijziging of aanscherping van de vastgestelde algemene kaders. De in de lokale driehoek vastgestelde kaders zijn leidend voor het handelen van politiemedewerkers en de te nemen maatregelen voor zowel geplande als ongeplande acties.

In de voorbereiding maakt de SGB gebruik van zowel historische gegevens als actuele informatie. Een aantal algemene risico's zal middels een LOODS risicomatrix worden uitgewerkt. Naast een algemene risicoanalyse zal per actie/demonstratie samen met het desbetreffende basisteam een lokale risicoanalyse en een plan van aanpak worden samengesteld. Dit zal via de methodiek van LOODS en een risicomatrix worden gerealiseerd. De modellen worden als bijlage bij dit draalboek gevoegd. Het plan van aanpak wordt beschreven in een operationeel draalboek. Een format wordt als bijlage gevoegd.

3. Doelstelling en algemene uitgangspunten overheidsoptreden

Het overheidsoptreden rondom de maatschappelijke onrust als gevolg van het gaswinningsdebat, is gericht op de handhaving van de openbare orde en het voorkomen van ongeregelheden. Daarbij is het van essentieel belang dat de diverse partijen in staat worden gesteld om hun standpunten te kunnen uitdragen; het overheidsoptreden is erop gericht zoveel mogelijk recht te doen aan de vrijheden en de rechten van de burgers. Het overheidsoptreden mag geen afbreuk doen aan het vertrouwen van burgers in de overheid. Bij aantasting van grondrechten kan overheidsoptreden worden overwogen. Het overheidsoptreden is dan gericht op het voorkomen of beëindigen van (potentieel) onveilige situaties. Het optreden van politie en bestuur dient duidelijk en consequent te zijn; te allen tijde gericht op de-escalatie. Met respect voor en ruimte biedend aan de maatschappelijke discussie die speelt rondom de gaswinning.

Het algemene beleid is primair gericht op het handhaven van de openbare orde en secundair op het opsporen van strafbare feiten. Tegen plegers van ernstige strafbare feiten wordt strafrechtelijk

opgetreden. Informatie, op grond waarvan het bestuur kan bijdragen aan het voorkomen van ordeverstoringen, door preventief, communicatief of bestuursrechtelijk optreden, wordt gedeeld.

Deze doelstelling en dit algemene beleidsuitgangspunt hebben de volgende betekenis voor het optreden van de politie:

- *Het overheidsoptreden is gericht op de handhaving van de openbare orde, rechtsorde en het voorkomen van onveilige situaties en ongeregelheden er wordt in eerste instantie preventief en proactief opgetreden.*
 - o In een zo vroeg mogelijk stadium wordt contact gelegd (zowel fysiek als virtueel) en desgewenst een relatie opgebouwd met demonstranten om een goede informatiepositie op te bouwen. Demonstranten worden vroegtijdig aangesproken – door politie of bestuur/burgemeester - indien zij afwijkend of ongewenst gedrag (dreigen te gaan) vertonen.
 - o Het overheidsoptreden is gericht op de-escalatie en moet zoveel en zo vroeg mogelijk plaatsvinden bij het ontstaan of dreigen te ontstaan van niet te accepteren acties.
 - o Het politieoptreden is er op gericht dat het openbare maatschappelijke leven zoveel mogelijk doorgang kan vinden.
- *Diverse partijen worden in staat gesteld om hun standpunten uit te kunnen dragen; het overheidsoptreden is erop gericht zoveel mogelijk recht te doen aan de vrijheden en de rechten van de burgers.*
 - o Het optreden van de politie is erop gericht dat demonstraties, protesten en acties zo ordelijk mogelijk verlopen, zonder dat dit de vrijheden van burgers aantast.
- *Het overheidsoptreden mag geen afbreuk doen aan het vertrouwen van burgers in de overheid.*
 - o Dit wordt voor de politie vertaald in een bejegeningprofiel dat uitgaat van respect voor de democratische rechten van burgers; direct en persoonlijk contact; duidelijk en consequent zijn.
- *Bij aantasting van grondrechten kan overheidsoptreden worden overwogen. Het overheidsoptreden is dan gericht op het voorkomen of beëindigen van (potentieel) onveilige situaties.*
 - o Het politieoptreden vindt plaats in afstemming met mogelijke bestuurlijke interventies. Gezocht wordt naar (een mix van) preventieve maatregelen en interventiestrategieën: preventief en repressief, strafrechtelijk, bestuursrechtelijk en civielrechtelijk, bestuurlijk en communicatief. Een goed samenspel tussen gemeenten, politie en OM is van essentieel belang.
 - o Indien sprake is van ernstige verstoringen van de openbare orde die een onmiddellijke bedreiging vormen voor de veiligheid van personen of zaken, dan kan grootschalig politieoptreden worden overwogen. Ook bij inzet van de ME geldt het uitgangspunt van de-escalatie.
- *Tegen plegers van strafbare feiten wordt strafrechtelijk opgetreden.*
 - o Onder Hoofdstuk 3 onder B 1. algemene tolerantiegrenzen wordt hiervan een nadere uitwerking gegeven.
 - o Tegen (strafbare) gedragingen die de veiligheid direct in gevaar kunnen brengen, wordt onmiddellijk opgetreden.
 - o Als geen sprake is van direct gevaar, zal bij het verrichten van aanhoudingen de ernst van de overtreding worden afgewogen tegen de gevolgen voor de verdere handhaving van de openbare orde.
- *Informatie, op grond waarvan het bestuur kan bijdragen aan het voorkomen van ordeverstoringen, door preventief, communicatief of bestuursrechtelijk optreden, wordt gedeeld.*
 - o Het politieoptreden is mede gericht op het inwinnen van informatie over gevoelens van maatschappelijke onrust, mogelijke ordeverstoorders, verdachten en/of verdachte groeperingen.
 - o Bestuur en politie delen informatie binnen de kaders van de wet; de informatie die de politie inwint worden via periodieke bestuurlijke rapportages gedeeld met het bestuur.

Daarnaast wordt bij elke actie, demonstratie en/of incident met een bovengemiddeld risico in de lokale gezagsdriehoek de specifieke doelstelling en de beleidspunten besproken en door het bevoegd gezag vastgesteld. Indien sprake is van te voorziene acties, worden de specifieke doelstellingen en beleidsuitgangspunten opgenomen in een operationeel draaiboek dat dan door het betrokken basisteam wordt opgesteld.

Lokaal wordt in de gezagsdriehoek vastgesteld hoe dient te worden opgetreden in geval van blokkades; het hinderen van de doorgang van het verkeer; niet-vergunde demonstraties etc.

4. Verantwoordelijkheden

De politie klemt voor de interne organisatievorm van een SGBO, omdat deze structuur bijdraagt aan de paraatheid en de scherpheid van de politie ten aanzien van de ontwikkelingen rondom de gaswinning. Dit doet geen afbreuk aan de formele gezagsverhoudingen:

- De lokale gezagsdriehoeken bepalen de kaders waarbinnen de politie in het betreffende geografische gebied optreedt. De lokale gezagsdriehoeken stellen de doelstelling, de algemene beleidsuitgangspunten, de tolerantiegrenzen en het bejegeningprofiel vast.
- De lokale chef van het betrokken basisteam is het primaire aanspreekpunt voor het bestuur ten aanzien van het politieoptreden in de betrokken gemeente. Afstemming van interventies c.q. een integrale aanpak vindt plaats onder regie van de gemeente, in afstemming met de lokale driehoek.
- De uitvoering van bewakings- en beveiligingsmaatregelen van objecten en diensten in het rijksoord, zoals een boorlocatie, geschiedt onder gezag van de burgemeester, voor zover het betreft de handhaving van de openbare orde, of de (Hoofd) Officier van Justitie, voor zover het betreft de strafrechtelijk handhaving van de rechtsorde. De Nationale Coördinator Terrorisme Bestrijding (NCTV) stelt het dreigingsniveau vast.*
In het zgn. artikel 41 overleg, het driehoekoverleg tussen Hoofd Officier van Justitie, Burgemeester en Politiechef, worden de kaders bepaald waarbinnen de politie optreedt op die plaatsen. Daar worden de doelstelling, de algemene beleidsuitgangspunten, de tolerantiegrenzen en het bejegeningprofiel vastgesteld.
- De SGBO is dienstbaar aan de lokale chefs van de betrokken basisteams.
- Inzet van de ME geschiedt uitsluitend na toestemming van de burgemeester van de betreffende gemeente, en na instemming van de Algemeen Commandant van de SGBO.

* Circulaire bewaking en beveiliging van personen, objecten en diensten, 6.3 Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTV) (01-01-2013 tot 01-07-2014)

Hoofdstuk 2 Opdracht

In verband met de groei van de maatschappelijke onrust en de constatering dat het aantal acties snel groeit en de geografische grenzen van het Basisteam "de Ommelanden Noord" overstijgt, heeft de Eenheidsleiding van Noord-Nederland besloten om een Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden aan te wijzen met de navolgende opdracht:

1. Breng alle activiteiten, die als protest dienen tegen de gasboringen en de maatschappelijke gevolgen van de economische crisis (bv. sluiting van een bedrijf als Aldel), in beeld.
2. Breng alle mogelijke risico-objecten en -subjecten in beeld en ook welke risico's aanwezig zijn.
3. Stem met de betreffende diensten en ketenpartners af welke maatregelen genomen moeten worden om eventuele demonstraties/bijeenkomsten/acties ordelijk te laten verlopen, waarbij de basisteamchef zijn rol houdt en als deelnemer aan de lokale gezagsdriehoek zorgt dat elke deelnemer zijn verantwoordelijkheid neemt.
4. Bij een protestactie of een andere risicovolle gebeurtenis met een (mogelijk) grootschalig impact kan worden besloten om de aansturing van dit incident/protestactie door deze SGBO te laten uitvoeren waarbij de SGBO ondersteunend is aan het basisteam en de basisteamchef*.
5. Onderzoek met het basisteam en/of het district op welke wijze de maatschappelijke onrust kan worden beïnvloed.

De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan - en in afstemming met het bevoegd gezag die maatregelen te nemen die, met in achtname van de beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen, een acceptabel niveau van orde, rust en veiligheid gedurende de demonstraties garanderen.

Het politieoptreden dient te allen tijde een **de-escalierend karakter** te hebben.

Indien een grootschalige multidisciplinaire aanpak vereist is, wordt opgeschaald naar de bestaande structuren van de desbetreffende Veiligheidsregio.

Het Initiatief m.b.t. deze opschaling voor wat betreft de politie ligt in handen van de Algemeen Commandant (AC) conform bestaande procedures. Ook de andere operationele diensten kunnen daartoe het initiatief nemen.

* Voor de stad Groningen is de SGBO daarnaast ondersteunend aan de districtschef.

Hoofdstuk 3 Uitvoering

A. Algemeen:

Het Instellen van deze SGBO heeft als doel om alle gegevens en data m.b.t. de maatschappelijke onrust te veredelen, dan wel verrijken tot informatie. Deze informatie wordt gedeeld met de basisteamchefs* en de Officieren van Dienst (OVD), de Officieren van Dienst Operationeel Centrum (OVD-OC), de Hoofdofficieren van Dienst en de Eenheidsleiding. Daarnaast worden alle geplande acties of evenementen, manifestaties of bezoeken die kunnen leiden tot protestacties of risico-objecten in kaart gebracht. In overleg met de basisteamchefs wordt afgestemd welke maatregelen moeten worden genomen, binnen de kaders zoals die in de lokale gezagsdriehoeken zijn of worden afgesproken.

SGBO-samenstelling:

Naam	Functie	Mobielnummer
	Algemeen Commandant	
	Hoofd Ordehandhaving	
	Hoofd Ondersteuning	
	Hoofd Informatie	
	Hoofd Opsporing	
	Hoofd Bewaken en Beveiligen	
	Hoofd Mobiliteit	
	Hoofd Handhaven Netwerken	
	Adviseur CCB	
	Communicatie / Voorlichting	
	Logboekschrijver	
	Draalboekschrijver	
	Wetenschapper	
	Liaisons bestuursondersteuning	

Noot: Mogelijk kan in de loop van de voorbereiding blijken dat het noodzakelijk is om liaisons van andere hulpverleningsdiensten toe te voegen. Dit zal dan op dat moment in het draalboek worden opgenomen.

Algemeen Commandant (AC)	De AC ondersteunt de basisteamchefs die verantwoordelijk blijven voor het politieproces in hun gebied. De AC richt zich daarbij op het gehele politieproces waarvoor de SGBO Gevolgen Gaswinning is ingesteld. In de voorbereiding: o stemt AC het Algemeen draalboek af en laat dit vaststellen door de Eenheidsleiding, waarmee de eenheidsleiding instemt met doorgeleiding naar de gezagsdriehoeken ter vaststelling o stemt AC de beleids- en tolerantiegrenzen af en legt deze via de basisteamchef ter vaststelling voor aan de lokale gezagsdriehoeken o is de AC ondersteunend aan de geografische chef deelt AC de vorderingen en werkwijze met de Eenheidsleiding, Districtschefs en de betreffende Basisteamchef
Hoofd Ordehandhaving (HOHA)	Het HOHA is ondergeschikt aan de AC. Het HOHA stuurt de politieprocessen aan op het gebied van ordehandhaving en neemt bij afwezigheid van de AC

* Voor de stad Groningen geldt dat ook de districtschef geïnformeerd moet worden.

	diens taken waar.
Hoofd Ondersteuning (HON)	De HON functioneert onder leiding van de AC en organiseert het managen van de ondersteunende processen die noodzakelijk zijn voor het goed functioneren van de gehele SGBO, uitvoering en bijsturing van de ondersteunende processen die moeten leiden tot het tijdig en in de juiste hoeveelheden ter beschikking komen van personeel, middelen en services. Hij bedient zich hierbij van de aan hem toegewezen coördinatoren per hoofdproces.
Hoofd Informatie (HIN)	Het HIN functioneert onder directe leiding van de AC en organiseert het structureren van de Informatiehuishouding ten behoeve de basisteams, de districten en de SGBO. Hij richt daartoe, samen met zijn Infocoördinatoren, een informatiecel in en zorgt ervoor dat Informatiestromen daarheen worden geleid. Door de Dienst Regionale Informatieorganisatie (DRIO) worden zowel de media als sociale media steeds gescreend. Hij levert de SGBO dagelijks een SITRAP en een maal per week een informatierapport.
Hoofd Bewaken en Beveiligen (HBB)	De HBB functioneert onder de directe leiding van de AC en organiseert het in kaart brengen van risico-objecten en -subjecten en het nemen van zodanige veiligheidsmaatregelen, dat in geval van dreiging op personen en/of objecten de veiligheid zo optimaal mogelijk wordt gewaarborgd.
Hoofd Opsporing (HOPS)	De HOPS functioneert onder directe leiding van de AC en organiseert de voorbereiding en uitvoering van de rechercheonderzoeken en de afhandeling van de arrestanten binnen SGBOverband.
Hoofd Mobiliteit (HMOB)	Het HMOB organiseert de algemene aansturing en bewaking van het verkeersproces (weg, water, spoor) binnen SGBOverband. Hij informeert en adviseert de AC. Bij grotere incidenten neemt hij beslissingen op het gebied van mobiliteit en zorgt dat (via de AC) de betreffende basisteamchef de lokale gezagsdriehoek hierover voldoende kan informeren en in positie kan brengen. Hij werkt nauw samen met het Hoofd Ordehandhaving.
Hoofd Communicatie	Het Hoofd Communicatie functioneert onder leiding van de AC en organiseert regie op de interne en externe communicatie. De externe communicatie wordt afgestemd met partners. Het Hoofd Communicatie adviseert medewerkers en leidinggevenden, in afstemming met de HOHA, op welke wijze en hoe wordt gecommuniceerd in zowel de fysieke als de virtuele wereld.
Adviseur CCB	Adviseur CCB functioneert onder leiding van de AC en heeft een adviesfunctie naar zowel de AC als de knoppen van de SGBO. o Ondersteunt bij het opstellen van het 5-paragrafenmodel draalboek, het opstellen van het LOODS / IRS model en het opstellen van de Risicomatrix.
Hoofd Handhaven Netwerken	Functioneert onder leiding van de AC en heeft een coördinerende rol tussen de Basisteams (wijkagenten) en de SGBO.
Adm. Ondersteuning AC	De administratieve ondersteuning van de AC: o Stelt de Vergadercyclus vast

- o Verzorgt de verslaglegging via Journaalfunctie / politiekalender
- o Ondersteunt bij alle andere organisatorische- en ondersteunende activiteiten.

Draalboekschrijver De draalboekschrijver is verantwoordelijk voor het schrijven van het algemeen draalboek en ondersteunt, indien noodzakelijk, de basisteams bij het schrijven van het operationeel draalboek.

Liaison Bestuursondersteuning Adviseert en ondersteunt desgewenst de lokale chefs en de AC in bestuurlijke aangelegenheden. Organiseert de bestuurlijke situatie rapportage (Sitrap).

1. Vakdeskundige ondersteuning

De SGBO 'Gevolgen Gaswinning' wordt bij de uitvoering van de opdracht ondersteund/geadviseerd door een hoogleraar massapsychologie van de Rijksuniversiteit Groningen en deskundigen op het gebied van de sociale media.

2. Locatie

De SGBO heeft bij een operationele inzet als werklocatie de RCCruimte in het A7 gebouw te, Noorderend 4, 9207 AL Drachten.

B. Werking

Deze SGBO inventariseert alle mogelijke acties, taxeert de risico's en ondersteunt de reguliere politielijn met politiele maatregelen of plannen van aanpak. Als de informatie daartoe aanleiding geeft, verzorgt de SGBO risico-analyses en werkt diverse scenario's uit. Dit wordt in onderstaande voorbeelden verduidelijkt:

Voorbeeld werkwijze geplande situatie	Voorbeeld werkwijze ongeplande situatie
Minister Kamp komt naar het getroffen gebied	Onverwachte demonstratie bij boorlocatie
HIN brengt alle relevante informatie over werkbezoek in SGBO.	Melding komt binnen bij MeldkamerNN / Regionaal Politie Servicecentrum / Basisteam.
SGBO maakt op basis LOODS methodiek een risico-inventarisatie.	Melding wordt uitgegeven aan een eenheid.
Vanuit de risico-inventarisatie wordt een aantal scenario's beschreven.	Politie gaat ter plaatse.
Op basis hiervan wordt een advies opgesteld.	Eenheid neemt contact op met OVD Eenheid en OVD handelen conform de beleidsuitgangspunten, de tolerantiegrenzen en het bejegeningprofiel.

Voorbeeld werkwijze geplande situatie vervolg	Voorbeeld werkwijze ongeplande situatie vervolg
Minister Kamp komt naar het getroffen gebied	Onverwachte demonstratie bij boorlocatie
Bespreking advies met Basisteam/District.	Afhankelijk van wat wordt aangetroffen wordt de OVD-OC geïnformeerd. Met daarbij de volgende aandachtspunten: ◆ De locatie ◆ Aantal demonstranten ◆ Veiligheidsrisico's ◆ Mogelijke escalatie ◆ Etc.
Besluit over uitvoering: lokaal of met ondersteuning van de SGBO.	De OVD-OC bepaalt of de HOHA wordt geïnformeerd of geraadpleegd. OVD-OC of OVD Informeert de chef van het Basisteam en deze zorgt voor het informeren van het lokale bestuur.
Bij aansturing Basisteam: SGBO verstrekt gemaakte LOODS/risico Inventarisatie en format draalboek. Basisteam maakt operationeel draalboek.	Besluit afhandeling incident reguliere dienst of met ondersteuning van de SGBO
Bij ondersteuning door SGBO: SGBO maakt operationeel draalboek.	
Basisteamchef zorgt waar nodig voor informeren partners lokale gezagsdriehoek, waar het draalboek ter goedkeuring wordt aangeboden.	

NB: DE NAM en/of de GASUNIE moeten altijd worden geïnformeerd.

1. Tolerantiegrenzen

Volgend uit de doelstelling en de algemene beleidsuitgangspunten*, kunnen deze algemene tolerantiegrenzen als volgt worden vertaald:

- I. het politieoptreden is erop gericht om escalatie te voorkomen, waarbij de veiligheid van alle betrokkenen altijd voorop staat. Als zich een (strafbare) gedraging voordoet waarbij direct de veiligheid in het geding komt, dan wordt daar tegen opgetreden. Als de veiligheidssituatie dat toelaat, dan zal steeds zorgvuldig worden afgewogen in hoeverre het politieoptreden effect zal hebben op de openbare orde. Bij het verrichten van aanhoudingen wordt de ernst van de overtreding afgewogen tegen de gevolgen voor de veiligheid en voor de gevolgen voor de verdere handhaving van de openbare orde.
- II. De volgende gedragingen c.q. situaties worden niet getolereerd:
 - o Ernstige verstoring van de openbare orde
 - o Geweld of dreiging met geweld tegen personen en/of goederen
 - o Meer specifiek: agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak
 - o Verzet tegen of belemmering van politieoptreden of hulpverlening
 - o Het met zich dragen of voorhanden hebben van voorwerpen die kunnen dienen als slag-, stoot-, en/of steekwapen
 - o Het gooien van voorwerpen waardoor letsel of schade kan ontstaan
 - o Het zich zodanig gedragen dat hierdoor gevaar of hinder voor het verkeer, derden, gebouwen of anderszins ontstaat
 - o Uitingen van discriminatie of andere vormen van aanstootgevend/kwetsend/stuitend gedrag
- III. Acties en blokkades zijn, met inachtneming van proportionaliteit en subsidiariteit, niet te tolereren indien:

*Zie Hoofdstuk 1, A onder 3 'doelstelling en algemene uitgangspunten overheidsoptreden.

- o De belangen van de staat, het bedrijfsleven en andere maatschappelijke belangen (kunnen) worden geschaad
- o De veiligheid in gevaar worden gebracht
- o Schade wordt toegebracht

2. Uitgangspunten optreden

Bij het optreden door politiemedewerkers gelden de volgende uitgangspunten:

- veiligheid staat voorop
- betreden boorlocaties voorbij afrastering wordt niet getolereerd t.b.v. veiligheid
- vuur in de nabijheid van boorlocaties wordt niet getolereerd t.b.v. veiligheid
- waar mogelijk faciliteren mensen in hun protest
- gedifferentieerd optreden
- de-escalatie bevorderen en escalatie voorkomen
- potentiële problemen voor zijn of in de klem smoren
- nauwkeurige afweging tussen wel of niet optreden
- beslissen tot wel of niet optreden allereerst toetsen aan veiligheidsrisico's en vervolgens op de kans op escalatie, waarbij tijd, plaats en impact bepalend zijn
- niet alleen politieaandacht geven aan de verstoorders, maar ook aan eventuele omstanders om escalatie te voorkomen
- bij het inzetten van de parate groep* stemmen OVD-OC en het Hoofd Ordehandhaving van de SGBO altijd met elkaar af

N.B. Bij de bezetting van een NAM- of Gasunielocatie wordt altijd contact opgenomen met de NAM of Gasunie.

De eventuele observaties en aanbevelingen van de hoogleraar massapsychologie die aan de SGBO is verbonden, worden met de betrokken collega's besproken.

3. Bejegeningsprofiel

Het bejegeningsprofiel is gericht op het bevorderen van een veilige situatie, de-escalatie, leggen van verbinding en optreden daar waar dat nodig is:

- handelen afstemmen op de afgesproken beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen
- optreden is in lijn met de uitgangspunten voornoemd
- mensen krijgen de gelegenheid zich te uiten zolang het legitiem blijft
- niet laten provoceren
- onpartijdigheid tonen en oog hebben voor de achtergrond van acties
- mensen op feitelijk gedrag en informatie beoordelen
- actief contact leggen en aanspreekbaar zijn
- communiceren met betrokkene(n), omstanders en organisatoren en uitleggen wat je gaat doen
- correct zijn in je optreden, niet aarzelen om daadwerkelijk te handelen en bereid zijn (eventueel) handelen uit te leggen aan betrokkenen

Indien sprake is van ernstige verstoringen van de openbare orde die een onmiddellijke bedreiging vormen voor de veiligheid van mens en goed, dan kan de Mobile Eenheid worden ingezet. Inzet van de ME geschiedt uitsluitend na toestemming van de burgemeester van de betreffende gemeente via de basisteamchef en na instemming van de Algemeen Commandant van de SGBO. Ook bij inzet van de ME geldt het uitgangspunt van de-escalatie.

* Parate groep: Bedoeld is de groep politiemensen die in ME-basisteam politiewerk verricht en snel kan overstappen naar de MEtaak, ook wel FlexME genoemd.

4. Briefing

In de briefings van de Eenheid Noord Nederland Groningen worden politiemedewerkers geïnformeerd over hoe te handelen bij meldingen en protestacties betreffende maatschappelijke onrust, en op welke wijze informatie verstrekt moet worden aan de Infocel van de SGBO.

5. Geweldsbepalingen

Het initiatief tot het gebruik van geweld dient niet van de zijde van de politie uit te gaan. Waar echter geweld moet worden aangewend, dient dit in overeenstemming te zijn met de geldende geweldsbepalingen, conform artikel 7, eerste lid van de Politiewet 2012 en het gestelde in de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewone opsporingsambtenaar.

- ◆ Het geweldgebruik is in overeenstemming met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.
- ◆ Er zijn geen vormen van geweld geoorloofd als het doel van het politieoptreden al is bereikt.

Gebruik van geweld is als uiterste middel toegestaan om strafbare feiten onmiddellijk te doen ophouden en daarbij tot aanhouding over te gaan. Indien niet tot aanhouding kan worden overgegaan, dient de politie het strafbare gedrag onmiddellijk te beëindigen of de groep in beweging te brengen c.q. te houden.

Geweldsgebruik in groepsverband door politie-eenheden geschiedt slechts met instemming van de AC en in opdracht van het bevoegd gezag (burgemeester) dan wel, indien dit niet kan worden afgewacht, in opdracht van de OVD. Achteraf moet de burgemeester zo spoedig mogelijk en dus onmiddellijk worden geïnformeerd.

Als er geweld wordt aangewend door een groep politiemensen onder directe leiding van een ter plaatse aanwezige leidinggevende, is deze direct leidinggevende gehouden hiervan een (gewelds)rapportage te maken in BVH.

In noodsituaties is individueel gebruik van geweld toegestaan. Dit dient altijd gemeld en gerapporteerd te worden aan de OVD.

6. Lange wapenstok

Gebruik lange wapenstok is uiteraard alleen toegestaan als men daartoe getraind is en het gebruik is ter bepaling aan de locatiecommandant, binnen de gemaakte / geldende afspraken in de betreffende gezagsdriehoek. Met de burgemeester worden vooraf afspraken gemaakt over de toestemming voor het gebruik van de lange wapenstok. Dit wordt vastgelegd in het lokale draaiboek dat in de lokale driehoek wordt vastgesteld.

7. Pepperspray

Pepperspray behoort tot de persoonlijke uitrusting van de medewerkers. Inzet van dit geweldsmiddel valt onder dezelfde regelgeving als het gebruik van de wapenstok en het vuurwapen van de individuele politieambtenaar. In gesloten ME-verband wordt in principe geen pepperspray gebruikt.

8. Melden geweldgebruik

Elk gebruik van geweld dient zo spoedig mogelijk te worden gemeld aan de naast hoger leidinggevende. Indien geweld gebruikt wordt onder leiding van een meerdere wordt dit door deze meerdere gemeld. Direct na het optreden dient op de gebruikelijke wijze het meldingsformulier Geweldgebruik te worden opgemaakt door één van de leidinggevenden/HOVJ's.

9. Stelsel Bewaken en Beveiligen

De uitvoering van bewakings- en beveiligingsmaatregelen van objecten en diensten in het rijksdomein, zoals een boorlocatie, geschiedt onder gezag van de burgemeester, voor zover het betreft de handhaving van de openbare orde, of de (Hoofd) Officier van Justitie, voor zover het betreft de strafrechtelijk handhaving van de rechtsorde. De Nationale Coördinator Terrorisme Bestrijding (NCTV) stelt het dreigingsniveau vast.*

De AC organiseert dat de Eenheidsleiding hierover in voorkomende gevallen voldoende contact heeft met de Hoofdofficier van Justitie en dat er afstemming is met de burgemeester(s) en basisteamchefs.

C. Communicatie

1. Interne Communicatie:

Intranet

Het Intranet van de politie Eenheid Noord-Nederland is het platform waar politiemedewerkers alle noodzakelijke informatie over de sociale onrust in Groningen kunnen vinden. Deze informatie is op te diepen via een zogeheten button op de homepage. Medewerkers kunnen zo op de hoogte komen van onder meer de tolerantiegrenzen bij acties en demonstraties en van het bejegeningprofiel. Ook is op Intranet een actueel overzicht te zien van alle evenementen, acties en bijeenkomsten waar (mogelijk) politie-inzet voor te verwachten valt. Draaiboeken worden daar eveneens geplaatst. De projectpagina op Intranet kan worden gevuld door zowel Het Hoofd Communicatie van de SGBO als ook het Hoofd Informatie. Belangrijke nieuwsberichten verschijnen op de homepage van het Intranet. Operationele informatie wordt onder verantwoordelijkheid van het Hoofd Informatie van de SGBO op de briefings gepubliceerd.

Politie+

Politie+ mag sinds enige tijd niet meer worden ingezet voor het delen van operationele informatie. Voor het delen van operationele informatie zijn de medewerkers onder meer aangewezen op de briefing en op de beschikbare politielijstsystemen. Voor zover mogelijk zal Politie+ toch worden gebruikt om medewerkers te informeren.

Voor collega's die over mogelijk belangwekkende informatie beschikken is onder verantwoordelijkheid van het Hoofd Informatie een postbus geopend: [GRN PBGEVOLGENGASWINNING](#). Ook kan via BVH onder een projectcode worden gemuteerd.

2. Externe communicatie

* Circulaire bewaking en beveiliging van personen, objecten en diensten, 6.3 Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTV) (01-01-2013 tot 01-07-2014)

Rolverdeling en beleidslijn

De burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde in zijn of haar gemeente. Woordvoering over dit thema hoort primair dan ook daar te liggen. Dit laat onverlet dat de politie, ondergeschikt aan het bevoegd gezag, in de communicatie een eigen taak en verantwoordelijkheid heeft, zeker in het operationeel proces. Los hiervan zou het tactisch niet verstandig zijn om de burgemeester alleen de communicatie te laten doen. Voor media zou dit het beeld kunnen versterken dat er kennelijk iets ernstigs aan de hand is.

De communicatie door de politie volgt uiteraard de beleidslijn zoals verwoord in het door de beheersdriehoek vastgesteld Draaiboek SGBO Gevolgen Gaswinning, waar deze paragraaf deel van uitmaakt. In dit draaiboek wordt het politieoptreden bij acties of demonstraties gekenmerkt door preventie en de-escalatie. In de communicatie vormen analoog hieraan deze essentiële elementen het uitgangspunt.

Interventie en dialoog

De communicatie door de politie beperkt zich tot de handelwijze van de politie. Deze is in principe reactief, dus reagerend op vragen van media. Echter, crisiscommunicatie leert dat interventie door de politie via de social media een positief en de-escalierend effect kan hebben. Ook de Commissie Cohen, ingesteld na het zogenoemd ProjectX-feest in Haren, heeft geadviseerd als overheid ook tijdens incidenten nadrukkelijk in dialoog te gaan en bijvoorbeeld procesinformatie te delen of zaken te duiden. Zo'n interventie past ook binnen de algemene uitgangspunten van het Draaiboek SGBO Gevolgen Gaswinning. De SGBO heeft bij de samenstelling van dit draaiboek onder andere advies ingewonnen bij sociaal-psycholoog Tom Postmes van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) die overeenkomstig de Commissie Cohen voorstelt om zowel fysiek, zoveel mogelijk via sleutelfiguren, als ook via social media in contact te gaan met actievoerders.

Evenals woordvoering ligt de verantwoordelijkheid voor communicatie via de social media in de Eenheid Noord-Nederland primair bij de afdeling Communicatie. Er kunnen zich evenwel situaties voordoen waarbij op de plek van een actie snelle interventie via social media door aanwezige politiemedewerkers geboden is. Indien dit gebeurt, dan alleen na goedkeuring door de lijn en indien mogelijk in afstemming met de afdeling Communicatie. De afdeling Communicatie dient hoe dan ook na een interventie op locatie door politiemedewerkers zo snel mogelijk op de hoogte te worden gebracht.

Omgevingsanalyse

De discussie over de aardgasproblematiek en die van werkgelegenheid in Groningen wordt grotendeels in het openbaar gevoerd maar speelt zich naar alle waarschijnlijkheid ook voor een deel in de beslotenheid van gemeenschappen af, zoals binnen groepen op Whatsapp. Een goede scan van de open social media en de traditionele media draagt hoe dan ook bij aan een beeld van de (voorgenomen) acties en protesten. De Dienst Recherche Informatie Ondersteuning volgt zoveel mogelijk de open bronnen en stelt deze via het Hoofd Informatie ter beschikking aan de SGBO. Ook de afdeling Communicatie scant de traditionele en de social media. Het Hoofd Communicatie brengt op basis van deze informatie zo nodig binnen de SGBO een voor de communicatie noodzakelijke omgevingsanalyse in.

Tone of voice; de-escalierend

In de reguliere communicatie zal woordvoering kort en to-the-point zijn. Het is als overheidsorgaan zaak ons neutraal op te stellen en uiteraard past het niet om sympathie voor de actievoerders uit te spreken. Wel moet in de communicatie goed worden beseft dat de onrust in Groningen groot is en zich in niet onaanzienlijke en groeiende omvang voordoet in alle dimensies van de samenleving. Een groot deel van de demonstraties heeft steun uit politiek en openbaar bestuur. Iedere reactie van de politie zal gezien de gevoeligheid van het thema van alle kanten worden gewikt en gewogen. Waar ook maar enigszins mogelijk zal in de communicatie de-escalatie moeten doorklinken.

Verschil in actiegroepen

Tot nu toe zijn er diverse actiegroepen actief. Sommige werken samen en hebben overeenkomsten qua werkwijze, andere volgen een andere lijn. Een actie door een actievoerder uit een bepaalde groepering hoeft niet per definitie op de steun van de andere groepen te rekenen. In de communicatie moet met deze differentiatie rekening worden gehouden. Met andere woorden: niet alle actievoerders kunnen over één kam worden geschoren.

Werkwijze en afstemming

De afdeling Communicatie wordt bij ieder incident of onverwachte gebeurtenis geïnformeerd door de meldkamer.

Woordvoering over de sociale onrust in Groningen wordt voornamelijk door het reguliere piket van de afdeling Communicatie uitgevoerd. Deze doet dit in afstemming met het Hoofd Communicatie van de SGBO. Alle communicatieacties worden vastgelegd in het Media Registratie Systeem van de afdeling Communicatie. Op het moment dat de SGBO operationeel wordt en de sturing krijgt over een politieoptreden verschuift de woordvoering cq de communicatie naar het Hoofd Communicatie van de SGBO, dit onder verantwoordelijkheid van de algemeen commandant van deze SGBO.

Door zowel de piketfunctionaris Communicatie als ook het Hoofd Communicatie binnen de SGBO zal afstemming worden gezocht met de afdeling Communicatie van de gemeente waar zich een actie voordoet. Indien er sprake is van een strafrechtelijk element wordt dezelfde handelwijze met het Openbaar Ministerie gevolgd. Contact wordt er ook gelegd met de afdeling Communicatie van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) en zo nodig met de Veiligheidsregio Groningen.

Hoofdstuk 4 Verzorging

Dit hoofdstuk wordt inhoudelijk gevuld op het moment dat feitelijke inzet aan de orde is omdat er zich een gecoördineerde actie aandient, waarbij logische processen aan de orde komen die multidisciplinair worden uitgevoerd. Er zal dan ook een lokaal draaiboek worden gemaakt waarin het onderwerp 'verzorging' zover van toepassing is opgenomen.

Hoofdstuk 5 Bevelvoering / Verbindingen

Dit hoofdstuk wordt inhoudelijk gevuld op het moment dat feitelijke inzet aan de orde is omdat er zich een gecoördineerde actie aandient. In het lokale draalboek zal dan het onderwerp 'bevelvoering verbindingen' ook worden meegenomen.